

Milletvekili seçimlerinin ortaya çıkardığı tablo şu oldu: AK Parti zayıfladı. Milliyetçiler yüzde 25 oranında oy topladılar fakat 3'e bölünmüş durumdalar. Cumhuriyet Halk Partisi ve Altılı Masa düşündükleri kadar oy sahibi olmadılar. Dolayısıyla Güçlendirmiş Parlamenter Sisteme dönme konusu gündemden kalktı. Bunun Türkiye için kayıp bir asırlık fırsat penceresi olduğunu düşünüyorum.

Milletvekili seçimleri bize gösterdi ki: meclis seçim barajları düşük olmalı, mümkün olduğu kadar fazla sayıda siyasi hareket mecliste temsil edilmeli. Baş yöneticiyi – ya da yürütmenin başını halkın seçmesiyle meclis ile denetlenmesi arasında bir denge kurulması gerekiyor. Dileğim keşke iki taraf bir araya gelebilse ve cumhurbaşkanlığı sistemiyle parlamenter sistem arasında bir orta yolu bulabilseydi ve o orta yol üzerine biz seçimlere gitmiş olsaydık. Bu tarihi fırsatın pencereden uçup gittiği yönünde bir endişem var.

Orta Demokrasi kitabını yazdığımda Türkiye gerçekten orta demokrasydi, şimdi ise seçimle otokrasi seviyesine geriledi. Bizim bu sistemi daha ileriye götürmemiz gerekiyor. Böyle ileri bir sistem tasarlamak ve üzerinde anlaşmak üzere bir araya gelmek için bir çağrıda bulunulması gerekiyor. Mecliste ana muhalefet partisi olabilecek durumdaki milliyetçilerin tek bir parti altında birleşmesini sağlayacak olan hukuki güvenlik ortamı da oluşturulması lazım. Eğer öyle olursa bir tane muhafazakar parti bir tane milliyetçi parti, bir tane sosyal demokrat parti olabilir ve geri kalanlar da temsil edilir ve işte o zaman mecliste farklı koalisyonlar oluşturulabilirdi. Projeler üzerinden meclisi çalıştırmak gibi bir durum da söz konusu olabilir. Böyle bir ortam oluştuğunda Cumhurbaşkanının ya da yürütmenin başındaki kimsenin meclis tarafından denetlenmesi ama halk tarafından seçilmesi gibi bir formül olabilir.

Bu seçimlerden iki sene önceye kadar böyle tartışmalar, görüşmeler devam ediyordu. Bir uzlaşma olma umudu vardı herkeste. Dilerim ki Türkiye'de iktidar ve muhalefet bu seçimden sonra geriye çekilsin ve birbiriyle el sıkışsın ve desinler ki: Biz bir sonraki seçime kadar gelin bu sistemi iyileştirelim, Türkiye'yi, harika bir yönetime kavuşturalım. Bu yönetim kişilere bağlı olmasın, kurumlara bağlı olsun. O kurumlar bizim meselelerimizi daha iyi çözerler diye bir mutlaka mutabakata varınsınlar isterim.

Sebepler değişmeden sonuçlar değişmez. Ekonomi ekonomik aktörlerin işleyişinin bir sonucudur. Para, mal ve hizmet hukuki ilişkilerden doğan sonuçtur. Oyuncuların hangi kurallara göre oynadığı, düzenleyicilerin hangi kurallara göre hareket ettiğini belirlersiniz; ürettikleri sonuçlar da bazen finansman bolluğu bazen sıkıntısı olarak ortaya çıkar. Doğru kararlar almamız ama doğru kararlar almamızı sağlayacak olan nedir? Örneğin Merkez Bankası'nın başkanı ve yöneticilerinin doğru kararlar alıp bilimsel olmayan kararlardan vazgeçmesini sağlayacak olan nedir? Yöneticilerimizin alacakları kararları - birileri öyle istediği için değil - doğru olarak almalarını nasıl sağlayacağız? İşte bu bir hukuk meselesi yani yargının hesap sorabilmesi durumudur.

Türkiye'nin finansmana ihtiyacı olduğu aşıkard. Bunun için Türkiye'den dışarıya gitmiş olan yatırımların Türkiye'ye geri gelmesine, yabancı yatırımcıların da Türkiye'de yatırım yapmasına, dolayısıyla güven oluşturmaya ihtiyacımız var. Güveni oluşturmak demek, kurumsal yapıyı geliştirmemiz demektir. Kurumsal yapı da bir hukuk meselesidir. Ben Anadolu'yu dolaştım Dünya gazetesıyla birlikte. Ekonomi ve Hukuk Buluşmalarında herkesin derdi aynıydı. "Paramın değerini koruyamadığı için başka ülkeye yatırım yapmak zorunda kalıyorum" diyen insan da vardı. "Mal üretiyorum, satıyorum, alacağımı alamıyorum, on sene, yirmi sene davalarla uğraşmam gerekiyor" diyen de vardı. Türkiye'deki işletmelerin yüzde 90'ı neredeyse aile işletmelerinden oluşuyor. Ama profesyonel yönetime geçemiyorlar. Profesyonel yönetim olmadığı için kurum haline gelemiyorlar. Onların profesyonel yönetici istihdam edebilmesi, yargının özellikle emniyeti suistimal, zimmet gibi suçları etkin olarak ortadan kaldırmasıyla mümkün. Ama herhangi bir emniyeti suistimal suçunda, yargının 10 seneden önce kesin bir sonuç alması mümkün değil. Türkiye'nin en önemli meselesi hukukun üstünlüğü meselesidir. Koyduğumuz kuralları etkin olarak işletme meselesidir. Bunun için öncelikle yargı sorununu çözmemiz gerekiyor.

Yargı sorununu çözemediğimiz sürece biz, bazen, duruma göre iyileştirir, iyi performans gösteririz, bazen kötü bir performans gösteririz. Bu inişler çıkışlar bize olan güveni zedeler. Lütfi Elvan ekonomiden sorumlu bakan olarak atandığında Naci Ağbal Merkez Bankası başkanıydı. Cumhurbaşkanımız da ekonomi, hukuk, demokrasi reformu yapılması gerektiğini söyledi. Onların da iş dünyasıyla görüşmesini istedi. İlk görüşmeyi. Lütfi Bey, Abdülhamit ve Adalet Bakanı ile birlikte TÜSİAD da yaptılar. Ben de o toplantıya Daha İyi Yargı Derneği Başkanı olarak katıldım. Söylenmesi gerekenlerin

hepsini iyi olanlar ve eleştiriler olarak söyledik. Daha İyi Yargı Derneği olarak öneriler paketi verdik. Önerilerimizin gerçekleştirileceği konusunda umutlarımız bayağı yüksekti. Üç ay sonra bu arkadaşlar görevden alındılar, faiz meselesi yüzünden.

İslam'da yasak olan riba, kölelik ile sonuçlanan bir sistemdir. Cumhurbaşkanımızın İslam dinine aykırı bulduğu şey ise faiz. Faiz başka, riba başka. Bana göre bütün iktisat hocalarının din alimleri ile birlikte bir araya gelerek Cumhurbaşkanına aradaki farkı anlatması lazım. Cumhurbaşkanımızın faizin semere olduğunu kabul etmesi lazım. O zihin değişikliğinden sonra kalıcı olacak bir talimat verebilir.

Cumhurbaşkanımız yönetici körlüğüne düştü. Çünkü yirmi küsur yıldır ülkeyi yönetiyor. Onun algıladıkları ile halkın algıladıkları arasında dağlar kadar fark var. Etrafındaki insanlar ne yansıtıyorsa - hatta onun görmek istediği şekilde yansıttıkları için bence - gerçeklerden biraz koptu Cumhurbaşkanımız. Onun için Cumhurbaşkanımıza bir bunları gidip anlatmak lazım. Hatta bugünden tezi yok. Yani mümkünse bir hafta içerisinde muhalefetle bir anlaşmaya varıp anayasayı hep birlikte hızlıca değiştirebilirler.

Türkiye'de bütün bu meselelerin başı yargının tam bağımsız olacağı, halka kaliteli hizmet vereceği, hukukun üstünlüğüne en başta yargının riayet edeceği ve toplumun yöneticilerinin tamamını hukuka uymaya zorlayabilecek bir yönetim reformundan geçiyor. Bu da herkesin uzlaşmasını, el sıkışmasını gerektiriyor. Bunun altını tekrar tekrar çizmek isterim. Eğer bunu yapabilirse Türkiye asırlık fırsat penceresini açar..

Ben Türk-Rus İş Konseyi'nde çalıştım. DEİK'te de çalıştım. Hükümet DEİK'e el koyduktan sonra ayrıldım. Rusya'da inanılmaz büyük fırsatlar var. Etrafımızda başka fırsatlar çok daha fazlasıyla var. Ama bütün bunları gerçekleştirebilmemiz için bizim kendi içimizde hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı sağlamalıyız. Uyuşmazlıkları yargının kaliteli olarak 10 senede, 20 senede değil 3-4 ayda çözebileceği bir sisteme geçmemiz lazım. Bunun içinse bir araya gelinmesi ve ilerleme çıkarılması gerek.